

Tore Halvorsen

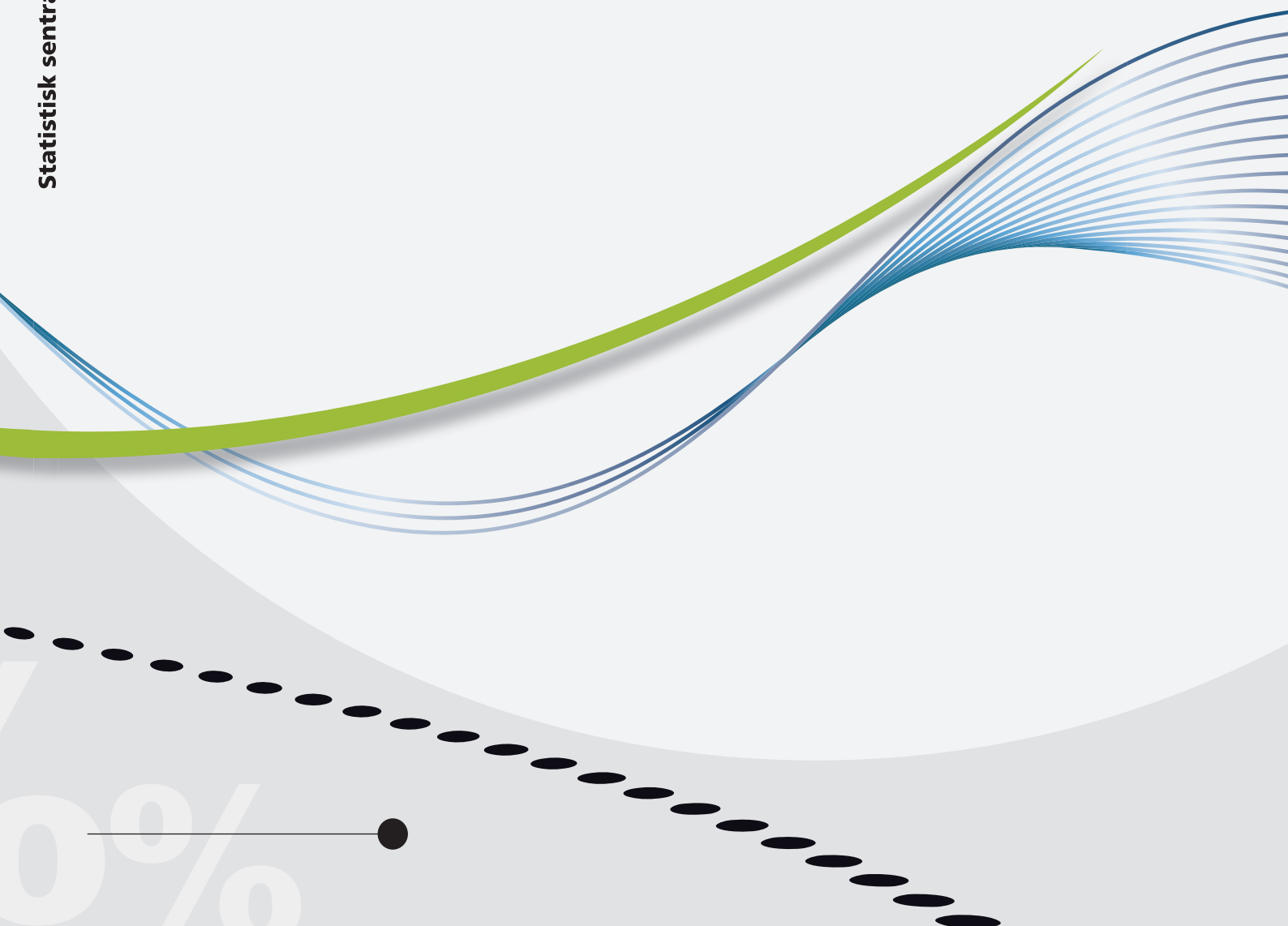
Husholdningenes netthandel

Dokumentasjonsnotat

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Tore Halvorsen

Husholdningenes netthandel

Dokumentasjonsnotat

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 8. oktober 2018

ISBN 978-82-537-9817-2 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Dette dokumentasjonsnotatet omhandler nasjonalregnskapets behandling av husholdningenes netthandel. Bakgrunnen er behovet for dokumentasjon av nasjonalregnskapets beregninger av husholdningenes konsum. Arbeidet med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet i 2014 avdekket mangler ved disse beregningene, særlig knyttet til lekkasjer mot utlandet. Notatet beskriver kilder og metoder som benyttes i å bøte på disse manglene.

Statistisk sentralbyrå, 24. september 2018

Lise D. McMahoan

Sammendrag

Nasjonalregnskapet skal beskrive alle vare- og tjenestestrømmene i økonomien. En lang rekke kriterier benyttes i sorteringen av disse strømmene i analytisk viktige kategorier, for eksempel husholdningenes konsum. Også de strømmene som forbindes med netthandel skal inkluderes. Husholdningers konsum og netthandel diskuteres innledningsvis i notatet.

Netthandel er karakterisert først og fremst ved at kontakten mellom selger og konsument foregår ved hjelp av internett, og er definert i egen næring i Norsk standard for næringsgruppering (Postordre og Handel via internett). Den innenlandske omsetningen i denne næringen er, sammen med omsetning i andre detaljhandelsnæringer, en hovedkilde for bestemmelsen av husholdningenes varekonsum i nasjonalregnskapet.

Husholdningenes netthandel foregår også mot utenlandske butikker og som dermed ikke dekkes av innenlandske omsetningstall. For å få med denne delen av husholdningers varekonsum benyttes informasjon fra statistikk over bruk av betalingskort som Statistisk sentralbyrå lager. Denne skiller betalinger mot utlandet fra innenlandsbetalinger. Det er også viktig å skille ut nettbetalinger knyttet til nordmenns utgifter på reise og opphold i utlandet (import reisetrafikk), idet dette fanges opp gjennom Statistisk sentralbyrås grensehandel- og reiseundersøkelser.

Varer som husholdningene importerer skal tolldeklareres dersom verdien er på 350 kroner eller mer. Det betyr at varepartier med verdi under denne terskelverdien ikke deklarerer og kommer derfor ikke med i statistikken over utenrikshandel med varer. Det er derfor utført særskilte beregninger i nasjonalregnskapet for å få med denne importverdien.

Kortstatistikken er også benyttet til å beregne husholdningenes import av tjenester via internett. I stor grad vil dette dreie seg om ulike underholdningstjenester, spilltjenester og IT-tjenester.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Introduksjon	6
2. Husholdningenes varekonsum	6
3. Netthandel i Norge	7
4. Varekonsum på reise og opphold i utlandet	8
5. Netthandel med utlandet	10
6. Import av tjenester over internett	12
Referanser	14

1. Introduksjon

Netthandel er et begrep som først og fremst forbindes med husholdningers kjøp av varer der internett er benyttet i kontakten mellom kjøper og selger. Dette notatet diskuterer begrepet netthandel innenfor nasjonalregnskapets rammer og hvilken betydning den har for vareimport og husholdningenes varekonsum. Også beregning av husholdningenes import av tjenester over internett er beskrevet.

2. Husholdningenes varekonsum

Norske husholdningers konsum av varer og tjenester utgjør en stor andel av bruttonasjonalproduktet (BNP). I 2017 er andelen beregnet til om lag 42 prosent og utgjorde i 2017 nesten 1 400 milliarder kroner. Nasjonalregnskapet angir av ulike årsaker ikke et skarpt skille mellom verdien av konsum av varer og konsum av tjenester, men varenes andel av husholdningenes totale konsumutgifter kan anslagsvis oppgis til å utgjøre om lag halvparten, altså om lag 700 milliarder kroner.

I hovedsak foregår husholdningenes varekjøp gjennom direkte kontakt mellom kjøper og selger i butikk. Men det har i all tid heller ikke vært uvanlig at kjøper forhåndsbestiller varene, for eksempel per brev eller telefon, hvoretter kjøpmannen får dem fraktet til kjøpers adresse.

Netthandel er et nyere fenomen som innebærer at kontakten mellom kjøper og selger av varer foregår via internett. Selger presenterer produkter på sine nettsider og kjøper bestiller¹ over internett ønsket produkt, som enten hentes i selgers butikk eller sendes hjem til kjøper. Kommunikasjonen mellom kjøper og selger er altså nettbasert, normalt ikke selve utvekslingen av varen². Noen handelsbedrifter har ikke eget utsalgssted og baserer handelen fullt og helt på at varen fraktes til kjøper, mens andre kombinerer dette med tradisjonell handel i egen butikk. I Standard for næringsgruppering skilles det mellom disse to former for handel, omtalt som henholdsvis butikkhandel og postordrehandel³/handel via internett. Netthandel foregår altså både fra næringen butikkhandel og fra netthandelsnæringen. I følge Standard for næringsgruppering (SN2007) defineres næring 47.91 Postordrehandel og handel via Internett som følger: «Ved detaljhandel i denne næringsgruppen gjør kjøperen valget sitt på grunnlag av annonser, kataloger, informasjon på Internett, modeller eller andre former for reklame. Kunden bestiller via brev, telefon eller Internett (normalt via websider). Varene hentes enten direkte på Internett eller leveres fysisk til kunden.»

Nasjonalregnskapet skal i prinsippet fange alle vare- og tjenestetransaksjoner i økonomien. Her er sorteringen på type vare eller tjeneste av stor betydning. Også avansene som opptjenes gjennom detalj- og engroshandelens ulike distribusjonsledd beskrives. Den innenlandske varehandelen, inklusive netthandel, dekkes av den kvartalsvise detaljomsetningsindeksen og den årlige strukturstatistikken. Dette er de viktigste kildene til beregning av husholdningenes varekonsum i nasjonalregnskapet. Det er imidlertid ikke ansett å være en sentral oppgave for nasjonalregnskapets å beskrive varehandel sortert etter bestillingsmåte, og det skilles her ikke på om handelen er nettbasert eller foregår i butikk. I nasjonalregnskapet er det

¹ I enkelte butikker er det installert maskiner der kunden kan gå inn på internett og bestille de varene som ønskes. Altså netthandel som betinges av fysisk oppmøte i butikk!

² Kan en fysisk vare leveres via internett? Her kan det diskuteres hva som skal være definisjon av varer og hva som er tjenester. Nedlasting av informasjon via internett og som lagres på en diskett kan sies å være et eksempel på at en vare (diskett) er levert via nettet. I nasjonalregnskapet omtolkes imidlertid konvensjonell handel med disketter som transaksjoner i tjenester, med begrunnelse at verdien av produktet er dominert av tjenesteinnholdet.

³ Skillet mellom postordrehandel og internetthandel går på mediet som benyttes i presentasjon av produktene og til dels hvilket medium som benyttes i kontakten mellom kjøper og selger.

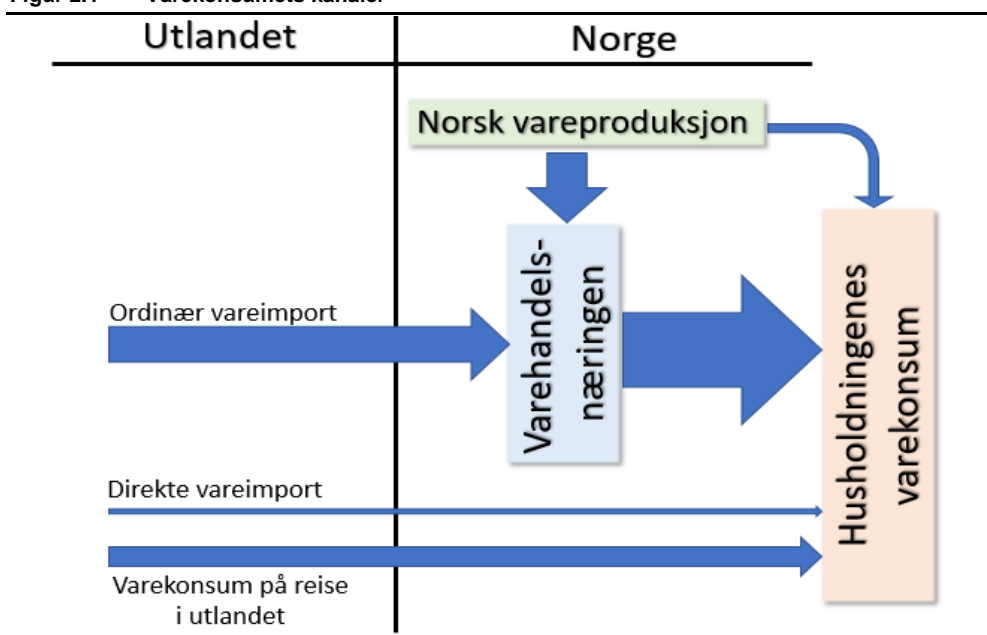
formålet med konsumet som er i fokus, i tillegg til type produkt som nevnt over. Det siste i hovedsak som ledd i beregning av konsumutviklingen i volum.

Mange av de varene som husholdningene kjøper er produsert i utlandet og må derfor importeres til Norge. De fleste av de utenlandske varene innføres på ordinær måte og omsettes sammen med norskproduserte varer gjennom vanlig butikkhandel her til lands. Hovedkilden for nasjonalregnskapets tall for husholdningenes varekonsum er derfor omsetningstall fra detaljhandelsnæringene.

En god del utenlandske varer blir imidlertid kjøpt direkte fra utlandet av husholdningene selv og verdien av disse dekkes ikke av omsetningen i den innenlandske detaljhandelen. Andre kilder må derfor tas i bruk for å tallfeste denne direkteimporten av konsumvarer.

Figur 2.1 illustrerer de ulike kanalene for husholdningenes varekonsum.

Figur 2.1 Varekonsumets kanaler

3. Netthandel i Norge

Som nevnt tidligere er hovedkilden for nasjonalregnskapets tall for husholdningenes varekonsum den årlige regnskapsbaserte strukturstatistikken for detaljhandelsnæringene. En overveiende stor andel av omsetningen i butikkene i disse næringene stammer fra husholdningenes kjøp. Men også andre sektorer enn norske husholdninger er kunder, inklusive utlendinger på reise i Norge. På den annen side anskaffer husholdningene seg varer til en viss grad også utenom varehandelsnæringene, noe som er illustrert i figur 2.1.

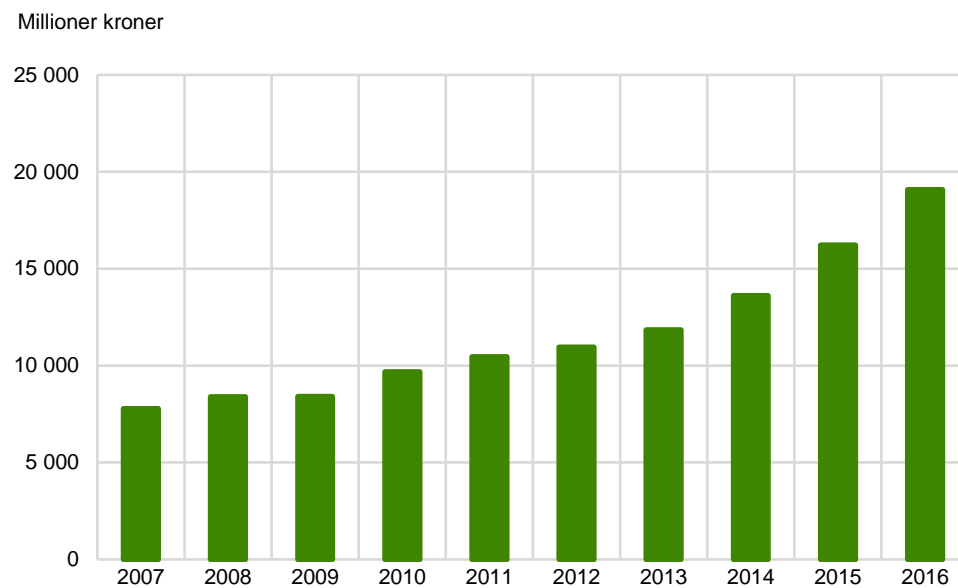
Den totale omsetningen i detaljhandelsnæringene utenom bilforhandlerne i Norge, var i 2016 på 478 milliarder kroner, hvorav omsetningen i postordre- og netthandelsnæringen utgjorde 19 milliarder eller 4 prosent⁴. Andelen har imidlertid økt betydelig de siste ti årene, i det den var på kun 2 prosent i 2007.

Figur 3.1 viser total omsetning i den norske postordrehandelen og netthandelsnæringen i perioden 2007 til 2016. Vi ser at omsetningen økte fra året før i hvert av

⁴ Se <https://www.ssb.no/statbank/table/07916/>.

årene i perioden, med unntak av 2009, da utslagene av finanskrisen i økonomien var som størst. Særlig sterk økning var det i de siste årene i perioden.

Figur 3.1 Omsetning i næring 47.91 Postordrehandel og handel via Internett

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Men også andre enheter utenom næringen 47.91 Postordrehandel og handel via Internett opererer med netthandel. SSB har tidligere ikke undersøkt verdien av denne delen av netthandelen, men har nå startet innhenting av informasjon om dette. Den totale innenlandske netthandelen kan altså være betydelig større enn omsetningen i næring 47.91. Eksterne undersøkelser⁵ anslår at den totale norske omsetningen i netthandelen med varer i 2017 var på 32 milliarder kroner.

4. Varekonsum på reise og opphold i utlandet

Også varer som norske husholdninger kjøper fra utenlandske handelsbedrifter skal inngå i deres konsum. Hvordan disse varene skaffes til veie, via netthandel eller på annen måte, er også her av underordnet interesse i nasjonalregnskapet. Bestillingsmåte, og for den saks skyld også betalingsmåte, er ikke noe nasjonalregnskapet tar mål på seg å beskrive. Varer som kjøpes mens konsumenten er på reise i utlandet posteres under import reisetrafikk. I denne posten samles alle utgifter som nordmenn har på reise og opphold i utlandet. Disse utgiftene skal dekke kjøp av både varer og tjenester i utlandet, men det blir altså ikke skilt mellom de to kategoriene, og dermed heller ikke angitt hvilken type varer eller tjenester som anskaffes.

Ideelt sett er det kun de varene (og tjenestene) som faktisk forbrukes under reise eller opphold i utlandet som skal regnes med under posten import reisetrafikk, mens varer en tar med seg tilbake for konsum hjemme (grensehandel) posteres som import av varer og fordelt på type vare. Men fordi det i praksis er vanskelig å skille mellom forbruket ute og de varene en tar med seg tilbake, har en per konvensjon valgt å også inkludere sistnevnte varer i samleposten import reisetrafikk⁶. Dette har ikke betydning for beregningen av husholdningenes totale konsum, men betyr at nasjonalregnskapet ikke gir en helt korrekt beskrivelse av husholdningenes konsum

⁵ Se <http://info.dibs.no/norsk-ehandel-2017>.

⁶ Varer som bringes inn i Norge av reisende for videre salg, skal ikke regnes som en del av posten Reisetrafikk. Dette er i tråd med internasjonale retningslinjer for nasjonalregnskap.

fordelt på type produkt eller formål, f.eks. mat og drikke. Det samme gjelder jo for øvrig også forbruk av mat som faktisk konsumeres på reise i utlandet.

Norske husholdningers kjøp av varer på reise i utlandet dekkes av to utvalgsundersøkelser i Statistisk sentralbyrås regi. Den ene dekker reiser med overnatting, omtalt som grensehandel⁷ og den andre reiser uten overnatting, omtalt som reiseundersøkelsen⁸. Tall for import av varer som dekkes av den såkalte grensehandelsstatistikken er altså med i nasjonalregnskapets totaltall for import, men er ikke spesifisert som grensehandel og heller ikke spesifisert etter varetype, men kommer med i tallet for importposten reisetraffikk. Tall for grensehandelsundersøkelsen har vist⁹ at mer enn 95 prosent av utgiftene går til varekjøp, hvorav det aller meste til mat og drikke. Reiseundersøkelsen som dekker utgifter på utenlandsreiser med overnatting, fordeler ikke utgiftene på type produkt. Imidlertid foretas i nasjonalregnskapets satellittregnskap for turisme¹⁰ en fordeling av utlendingers utgifter på reise og opphold i Norge på type produkt. Denne tilsier at kanskje mindre enn halvparten av utgiftene dekker varekjøp. Dersom samme andel er representativ for nordmenns utgifter på reise i utlandet, tilsier det et forbruk av varer av nordmenn på reise og opphold i utlandet på opp mot 60 milliarder kroner i 2017.

Figur 4.1 viser utviklingen i import reisetraffikk fra 2007 og framover. I tillegg til husholdningenes kjøp av varer og tjenester på reise i utlandet, inkluderes tall for utgifter på forretningsreiser. Disse utgiftene føres i nasjonalregnskapet som kostnader for næringslivet og ikke som husholdningers konsum. Vi ser av figuren at import reisetraffikk totalt ble redusert i kjølvannet av finanskrisen i 2008 og at veksten ble dempet fra 2015 til 2016 etter det forutgående fallet i oljeprisen. Figuren forteller også at forretningsreisende sin andel av disse utgiftene, målt som forskjellen på den blå og den røde søylen, har gradvis blitt redusert i perioden.

Figur 4.1 Import Reisetraffikk

Kilde: Statistisk sentralbyrå

⁷ <https://www.ssb.no/varehandel-og-tjenesteyting/statistikker/grensehandel>

⁸ <https://www.ssb.no/transport-og-reiseliv/statistikker/reise>

⁹ Se f.eks.: <https://www.ssb.no/varehandel-og-tjenesteyting/artikler-og-publikasjoner/mest-mat-i-handlekurven>

¹⁰ <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/statistikker/turismesat>

5. Netthandel med utlandet

Norske husholdningers kjøp av varer fra utenlandske forhandlere, utover de kjøpene som foretas på reise i utlandet, føres i nasjonalregnskapet som ordinær vareimport. Kilden for ordinær import av varer er statistikken¹¹ utenrikshandel med varer (UHV). Statistikken bygger på tolldeklarasjoner som importørene må fylle ut. Her må importøren identifiseres enten gjennom organisasjonsnummer eller personnummer. Vareimport med angitt personnummer i deklarasjonen kan antas å være import til husholdninger.

UHV har imidlertid en mangel ved at varepartier til verdi under 350 kroner ikke trengs tolldeklarerer, og blir da heller ikke registrert i statistikken. Alle varepartier til verdi over 350 kroner, blir registrert, men kun de med verdi over 1 000 kroner blir tatt med i tallene i UHV. Nasjonalregnskapet får imidlertid tilgang til tall for import med verdi mellom 350 og 1 000 kroner fra de underliggende tolldeklarasjonene, med angivelse av importørens organisasjons- eller personnummer. Når personnummer er oppgitt tolkes det som at det er husholdninger som er importør.

I 2017 hadde import av varer mellom 350 og 1 000 kroner der importør er registrert med personnummer en samlet verdi på 1 147 millioner kroner. Videre gir UHV tall for personers import av varepartier med verdi over 1 000 kroner. Her er tallet for 2017 2 992 millioner kroner, men dette beløpet er altså allerede med i nasjonalregnskapets tall for vareimport. Husholdningers import av varer til verdi 350 kroner eller lavere gir altså ikke tolldeklarasjoner eller UHV opplysninger om.

Statistikk over bruk av betalingskort er en relativ ny kilde som gir mulighet til å lage et anslag på verdien av all vareimport betalt med kort på internett. Statistikken er resultatet av et samarbeid opprinnelig mellom Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Toll- og avgiftsdirektoratet angående grensekryssende betalinger med kort. Det foreligger nå tidsserier fra og med 2010. Det gis tall for samlet bruk kort over landegrensene, fordelt på betalinger ved fysisk tilstedeværelse i utlandet og betalinger med kort over internett. Betalingene er også fordelt etter kortselskapenes egen inndeling av brukerstedkategorier (Merchant Category Code), som av SSB er omtolket til en næringsinndeling og videre til en fordeling på type produkt som utveksles. De ulike brukerstedene sorteres gjennom dette i hovedkategoriene varer, reiserelaterte tjenester og andre tjenester (Utkilen, 2013). For eksempel tolkes betaling til handelsnæringen som kjøp av varer, mens betaling til et flyselskap tolkes som betaling for transporttjeneste. En har altså ikke observasjoner av betaling for varer skilt fra betaling av tjenester, men estimerer gjennom antagelse om kopling mellom brukersted, næring og karakteristisk produkt, et skille mellom varer og tjenester som ansees tilstrekkelig til bruk i nasjonalregnskapets beregning av makrotall.

Basert på informasjonen fra kortstatistikken som beskrevet over og de antagelsene som er angitt, er husholdningenes import av varer totalt anslått til 22 115 millioner kroner i 2017. Herav er det oppgitt fra UHV og underliggende tolldeklarasjoner (TVINN) at personers import av varer til verdi over 350 kroner i 2017 var på 4 439 kroner. Dermed kan verdien av varer til verdi 350 kroner eller lavere anslås residualt til 18 440 millioner kroner. Tabell 5.1 viser tallene for 2017¹².

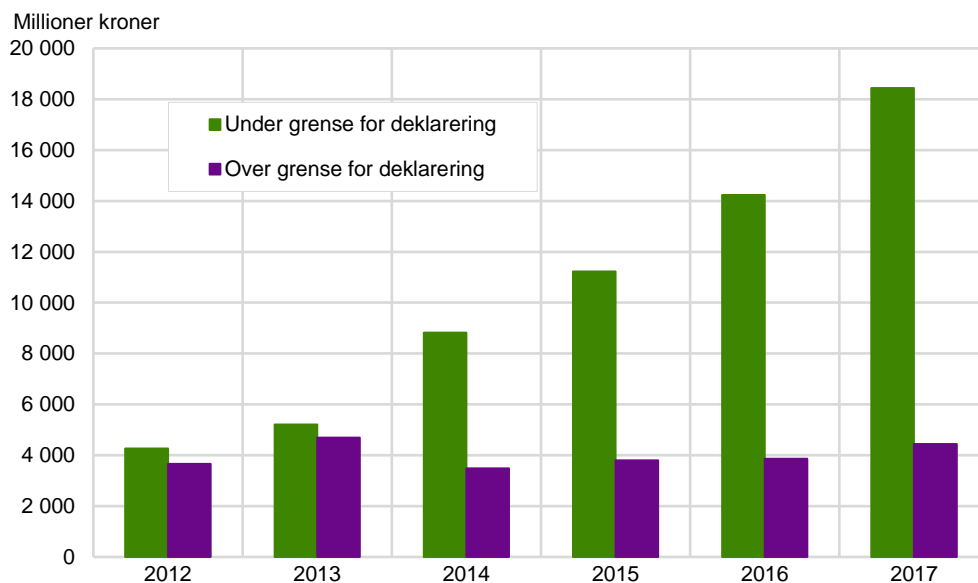
¹¹ <https://www.ssb.no/utenriksokonomi/statistikker/muh>.

¹² Sammenlignet med tidligere år er fordelingen av varer mellom 350 og 1 000 kroner og varer over 1 000 kroner endret pga. nye regler for samlefortolling.

Tabell 5.1 Husholdningenes import av varer 2017

Variabel	Beløp mill.kr.	Kilde	Kommentar
Total verdi import varer	22 879	Kortdata	Beregnet anslag
Varer > kr. 1 000	2 992	UHV	Varepartier m/personnummer - med i statistikken
kr. 350 < varer < kr. 1 000	1 447	TVINN	Varepartier m/personnummer - ikke med i statistikken, men i underliggende tolldeklarasjoner
= import varer < kr. 350	18 440	Residualt beregnet	Ikke med i statistikken, men tatt inn i nasjonalregnskapet

I figur 5.1 vises husholdningenes import av varer i perioden 2012 fordelt på over eller under terskelen for tolldeklareringsgrense, slik de er beregnet til bruk i nasjonalregnskapet. Terskelverdien for avgiftsfritak og dermed registreringsplikt ble i 2015 hevet fra 200 kroner eksklusiv frakt til 350 kroner inklusiv frakt.

Figur 5.1 Husholdningers import av varer. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Selv om det hefter stor usikkerhet ved tallene kan det med rimelighet konstateres at husholdningenes direkte import har økt betraktelig de siste årene på grunn av den økte omfanget av import av varer under terskelverdiene for deklarasjon. Direkte import av varer under gitte terskelverdier dekkes som tidligere nevnt ikke i de ordinære kildene til beregning av husholdningenes konsum og må derfor beregnes særskilt. Fram til hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet i 2014 ble dette ikke tatt hensyn til i beregningen av husholdningenes varekonsum, og statistikken undervurderte dermed til en viss grad nivå og utvikling i husholdningenes konsum.

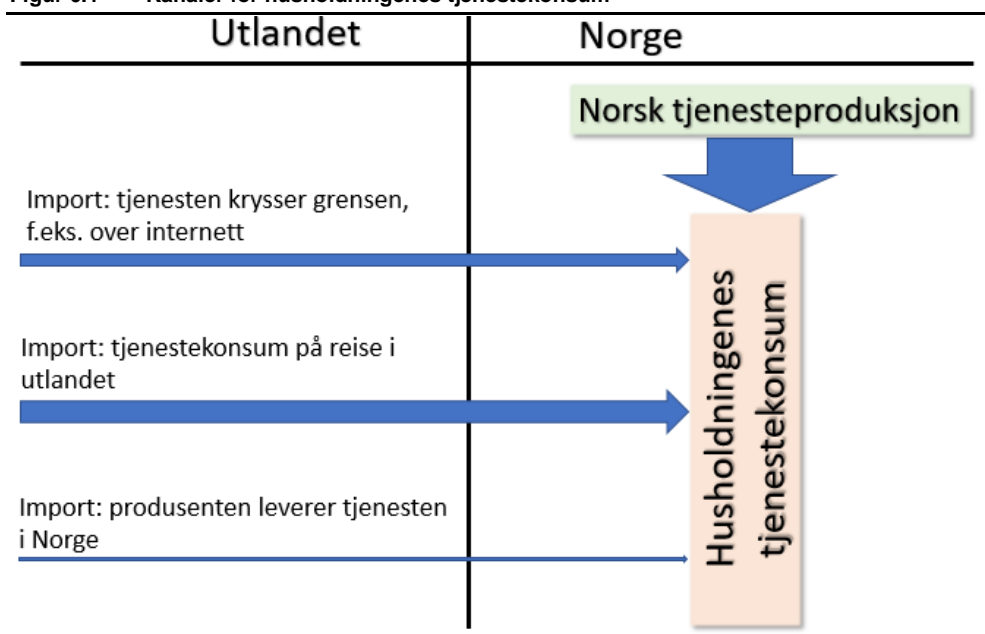
I hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet i 2014 ble nivået på husholdningenes varekonsum beregnet på nytt. Hovedkildene i disse beregningene var omsetnings-tall for varehandelen og forbrukerundersøkelsen. Tallene ble bestemt for hver enkelt konsumgruppe gjennom en vurdering av de to hovedkildene opp mot hverandre, og der det også ble lagt vekt på den nye informasjonen om husholdningenes direkte import gjennom netthandelen (Tenmann, 2016). Dette er vektlagt også i beregningen av den videre utvikling i husholdningenes konsum.

6. Import av tjenester over internett

Statistikken over bruk av betalingskort spesifiserer også kjøp av tjenester ved hjelp av internett. Dette følger ved å utnytte samme inndeling i brukersteder som ved beregningen av husholdningenes vareimport, og som er beskrevet i kapittel 5. Her er det viktig å skille mellom tjenester som faktisk leveres og konsumeres ved hjelp av internett, og tjenester som kun betales over internett. Ved bruk av bestemte forutsetninger kan betalingene for tjenester deles inn i reisetrafikk, persontransport og andre tjenester. Det ligger i sakens natur at persontransport og mange tjenester som inngår i reisetrafikk, som for eksempel overnatting og servering, ikke kan konsumeres over internett. Andre tjenester antas derimot i hovedsak å omfatte tjenester som leveres og konsumeres over internett, for eksempel ulike underholdningstjenester. Men her kan også inngå tjenester som er levert ved at den utenlandske produsenten oppsøker konsumenten i Norge, noe som antas å være av mindre omfang.

Figur 6.1 illustrerer kanalene for husholdningene tjenestekonsum.

Figur 6.1 Kanaler for husholdningenes tjenestekonsum

Kortstatistikken spesifiserer om kortet er brukt til kjøp over internett, men sier ingenting om hvor kortbrukeren geografisk befinner seg når betalingen foretas. Dersom kortbrukeren er på reise eller opphold i utlandet når kortet benyttes over internett, er det derfor en viss fare for dobbelttelling ved at disse utgiftene også fanges opp gjennom Statistisk sentralbyrås reiseundersøkelser. Disse benyttes til å beregne import av posten reisetrafikk i nasjonalregnskapet. Kortstatistikkens tall for betaling for reiserelaterte tjenester (transport, overnatting, matservering etc.) benyttes derfor ikke i nasjonalregnskapets beregning av import av tjenester levert over internett.

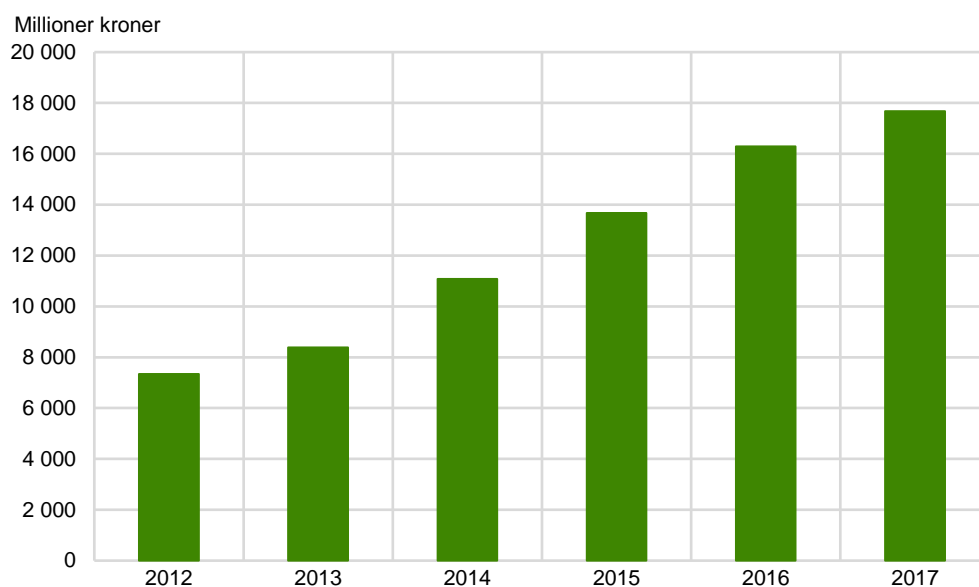
Med disse premissene gitt er det beregnet at betalinger i forbindelse med import av tjenester utenom reisetrafikk og passasjertransport beløp seg til 17 680 millioner kroner i 2017. Beløpet er fordelt på utvalgte tjenester knyttet til blant annet underholdning, spill og IT-tjenester.

For å fastlegge det endelige tallet for tjenesteimporten må det imidlertid tas hensyn til at ikke hele beløpet som betales i forbindelse med pengespill over nettet skal føres som tjenesteimport. I nasjonalregnskapet betraktes kun en andel av den totale betalingen i samband med spill som verdien av en tjeneste kjøpt fra spillskapet,

mens resten av betalingen føres som overføring mellom spilldeltagerne i form av gevinster. Dermed posteres noe av betalingene som overføringer på rente- og stønadsbalansen overfor utlandet og ikke som import av spilltjenester. Andelen som benyttes til fordeling mellom tjenester og overføringer hentes fra tilsvarende fordeling beregnet for innenlandske spillere. Tallet for tjenesteimport vil altså være lavere enn det betalingene i forbindelse med spill på internett skulle tilsi.

Figur 6.2 viser de beregnede tallene i nasjonalregnskapet for husholdningenes import av tjenester levert over internett fra 2012.

Figur 6.2 Husholdningers import av tjenester levert over internett

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figuren viser selv med forbehold om usikkerhet at husholdningenes import av tjenester levert over internett har økt betraktelig siden 2012, og verdien er beregnet å være nærmere 18 milliarder kroner eller nesten 2,5 ganger høyere i 2017 enn i starten av perioden.

På samme måte som for husholdningenes vareimport ble det i hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet i 2014 beregnet nye tall for husholdningenes tjenesteimport, og tatt hensyn til i fastsettelsen av husholdningenes konsum.

Referanser

Halvorsen, Tore (2012): Husholdninger – lekkasjer mot utlandet, upublisert notat. Statistisk sentralbyrå.

Tenmann, Ella (2016): Husholdningenes konsum i nasjonalregnskapet, Notater 2016/10. Statistisk sentralbyrå.

Utkilen, Janne Therese (2013): Bruk av kortdata i nasjonalregnskapet, upublisert notat. Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:

Postboks 2633 St. Hanshaugen
NO-0131 Oslo

Besøksadresse:

Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no

Internett: www.ssb.no

Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9817-2 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway